

Hendriks

Maar of de stabiliteit in de wereld de laatste paar jaar zodanig is verbeterd dat dit nu weer extra bezuinigingen op de krijgsmacht wettigt, daarover heb ik grote twijfels. Wel ligt het voor de hand om een paar jaar voor de huidige reorganisatie is afgerond, rond de eeuwwisseling dus, aan te vangen met een grondige herijking. Laten wij nu onze "boots" niet te snel weggooien, want nieuwe heb je maar niet zo.

□

De **voorzitter**: Ik schors de beraadslaging over deze begroting tot na afloop van de dinerpauze. Ik deel mede dat de behandeling van de Koppelingswet na de lunchpauze plaatsvindt, aansluitend aan de herdenking. Over vijf minuten vergadert het College van senioren.

Tot slot deel ik aan de bewindslieden mede dat het doen afgaan van een mobiele telefoon op de tribune in deze Kamer niet is toegestaan. Daarop staat een jaar ontzegging van de toegang.

De beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 13.40 uur tot 14.40 uur geschorst.

Aan de orde is de **herdenking van het oud-lid der Kamer de heer Barendregt**.

De **voorzitter**: Ik verzoek de leden te gaan staan.

Zojuist is in zijn geboorteplaats en woonplaats Barendrecht de rouwdienst voor Hendrikus Gerardus Barendregt beëindigd. Van 13 september 1983 tot 13 juni 1995 was hij lid van deze Kamer voor de Staatkundig Gereformeerde Partij, sedert 27 mei 1986 als voorzitter van de SGP-fractie.

In zijn werkzaam leven was hij landbouwer, maar van jongs af aan wijdde hij zich ook aan de politiek. Reeds op 24-jarige leeftijd, in 1954 (en dat was vroeg in die tijd) werd hij lid van de raad van de gemeente Barendrecht. Hij vervulde die functie 28 jaren lang, tot 1982. In dat jaar kwam hij in de provinciale staten van Zuid-Holland waarvan hij lid bleef tot 30 oktober 1985. Zijn lidmaatschap van de gemeenteraad combineerde hij van 1968 af met dat van de Rijnmondraad. Op alle niveaus, van gemeenteraad tot Staten-Generaal,

heeft Barendregt, Driek voor zijn vrienden en bekenden, het volk vertegenwoordigd.

Hij vertegenwoordigde zijn kiezers uit het diepst van zijn overtuiging, die was geworteld in Gods woord. Hij was als fractievoorzitter van de SGP een waardig opvolger van dominee Abma, die zichzelf wel eens "minister van Gods woord" noemde.

Bij zijn afscheid van deze Kamer sprak de voorzitter der Kamer hem toe en blikte terug. Hij stelde vast dat Barendregt zich in deze Kamer een positie had weten te verwerven door zichzelf te blijven in optreden en in taal. De voorzitter citeerde toen enkele van Barendregts speelse vergelijkingen en bijzondere woordspelingen. Uit de maiden-speech van Barendregt citeerde hij het volgende: "Vadertje Staat heeft jaren achtereen meer verteerd dan Moeder Overheid beschikbaar had, daarom is ze gaan poffen. In gezinnen waar op een dergelijke manier met het inkomen wordt omgesprongen, leidt dit tot gespannen verhoudingen tussen vader en moeder. Erger is dat de kinderen hiervan de dupe worden." En: "Wij moeten niet alleen de tering naar de nering zetten, maar zelfs een sanering van de nering doorvoeren." Het ging toen om het dekkingsplan 1984.

In een kleine fractie moeten de leden van alle markten thuis zijn. Het is bewonderenswaardig te zien van hoeveel markten Barendregt thuis was, dankzij zijn grote politieke en maatschappelijke ervaring. Zijn onderwijskundige vooropleiding bestond uit het toenmalige MULO (Meer uitgebreid lager onderwijs) en een middenstandsdiploma. Alle begrotingshoofdstukken heeft Barendregt met deze kennis en vooral zijn ervaring behandeld, met uitzondering van die van Algemene Zaken, Justitie en Onderwijs.

Zijn komst in de Eerste Kamer in 1983 was eigenlijk een verrassing, het gevolg van een misverstand bij een CDA-lid van provinciale staten van Noord-Brabant. Het nog altijd gecompliceerde kiesstelsel voor onze Kamer, waarbij de stemmen in de verschillende provincies een verschillend gewicht hebben en lijstverbinding het resultaat belangrijk kan beïnvloeden, had ertoe geleid dat het CDA in Noord-Brabant twee lijsten had ingediend. Eén lid stemde op de tweede CDA-lijst in plaats van op de

eerste, zoals hem was verzocht. Het resultaat was, dat een tweede kandidaat van de SGP werd verkozen in plaats van de 27ste CDA'er. Nadien heeft de SGP deze extra zetel weten te bestendigen. Die bestending is ongetwijfeld mede te danken aan de inspanningen van Barendregt, die daarvoor niet alleen van zijn eigen achterban, maar ook uit de kring van politiek en godsdienstig andersdenkenden veel waardering heeft geogost.

Er was ook in de jaren dat Barendregt in de Kamer zat al sprake van een nauwe samenwerking tussen de leden van deze Kamer die behoren tot de kleine christelijke fracties. Uit de waardering die de leden van deze fracties uitten bij het afscheid van Barendregt uit deze Kamer, blijkt dat zijn rondborstigheid, zijn nuchter verstand en zijn doorleefde vroomheid grote indruk hebben gemaakt.

Zijn karakter zal zeker niet hebben meegebracht dat hij bewust ernaar zou streven door allen aardig te worden gevonden en te worden gewaardeerd, maar bij zijn afscheid werd door velen terecht gememoreerd dat Barendregt een van de weinige politici was, die door eenieder werd gewaardeerd en die met alle medeleden en het personeel een goede en persoonlijke verstandhouding had.

Bij zijn laatste bezoek aan deze Kamer bleek dan ook dat allen die hem kenden, hem verheugd begroetten. Gedurende de laatste weken heeft het ernstige verloop van zijn ziekte velen van ons verdriet gedaan. Die ziekte had hem al eens langere tijd uit ons midden weggeroepen. Bij zijn aftreden leek hij hersteld en mocht hij zich verheugen in de waardering van velen, mede tot uiting komend in een koninklijke onderscheiding.

Met groot respect denken wij terug aan het oud-lid van deze Kamer Barendregt, die, hoewel representant van een kleine groep, door zijn overtuiging, inzet en persoonlijkheid invloed had en aanzien verwierf.

Wij wensen zijn weduwe en familieleden de kracht toe het verlies te dragen.

Ik verzoek u enkele ogenblikken stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enige ogenblikken stilte in acht.)

Voorzitter

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Vreemdelingenwet en enige andere wetten teneinde de aanspraak van vreemdelingen jegens bestuursorganen op verstrekkingen, voorzieningen, uitkeringen, ontheffingen en vergunningen te koppelen aan rechtmatig verblijf van de vreemdeling in Nederland (24233).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

Mevrouw **Le Poole** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! De fractie van de PvdA is het eens met het beginsel dat mensen die hier niet rechtmatig verblijven in beginsel geen aanspraak kunnen maken op collectieve voorzieningen. Al vele jaren geleden heeft de commissie-Zeevalking geadviseerd dat dit beginsel in de wet zou worden neergelegd. Bij het regeerakkoord voor het huidige kabinet is afgesproken dat de koppelingswet tot stand zou worden gebracht. Het tot stand brengen van behoorlijke wetgeving bleek een omvangrijk en ingewikkeld project. Ik zal in het midden laten of de gekozen vorm de optimale is. Wellicht was eenvoudiger wetgeving mogelijk geweest en had deze de voorkeur gehad. Daar is niet voor gekozen. Het is niet aan de Eerste kamer om zich in te laten met de vraag of er betere alternatieven waren geweest, zoals wel betoogd is. Wij sluiten niet uit dat dat zo is, maar die zijn hier niet aan de orde. Ter beoordeling ligt de vraag of het huidige wetsvoorstel aanvaard moet worden. In elk geval constateren wij, dat het voorstel in de Tweede Kamer uitvoerig behandeld is zowel schriftelijk als mondeling. In de loop van die behandeling zijn ook een aantal ingrijpende veranderingen aangebracht. Het wetsvoorstel is hierdoor verbeterd.

Ook in de periode sinds indiening van het wetsvoorstel bij deze Kamer is een heleboel gebeurd. Een deel van de vragen die door ons in de loop van die behandeling aan de orde is gesteld is inmiddels bevestigend beantwoord of betreft onderwerpen, die nu geregeld zijn.

Kort geleden heeft de staatssecretaris van Justitie nog een mondeling overleg gehad met de woordvoerders in de Tweede Kamer over de uitvoering van de wet. Een groot aantal vragen die ook in deze Kamer zijn gesteld, mede naar aanleiding van reacties van belangstellenden, zijn daar naar onze smaak bevredigend beantwoord.

Desalniettemin zijn er nog enkele kwesties, die ik hier vandaag namens de PvdA-fractie aan de orde wil stellen. Deels betreft dit ook vragen, die pas gerezen zijn na de datum van het nader voorlopig verslag of zelfs het eindverslag in deze Kamer. In de eerste plaats de uitvoerbaarheid van de wet in dit stadium. Deze vraag wil ik in een wat breder kader stellen. Met enige regelmaat worden in deze Kamer vragen gesteld bij de uitvoerbaarheid van wetgeving in het algemeen en al zeker op de door de regering geplande termijn. Wij verwijzen bijvoorbeeld naar Wet boeten en maatregelen en WIW. Wij verwijzen ook naar een brief die wij nog niet zo lang geleden ontvingen van de gemeente Heerlen met betrekking tot de geplande invoering van de nieuwe wetgeving met betrekking tot afstamming en geregistreerd partnerschap. Deze zou onmogelijk te realiseren zijn per 1 april 1998. Maar al te vaak blijken de in deze Kamer gesignaleerde problemen zich in de praktijk voor te doen.

Al bij de behandeling in de Tweede Kamer in september 1996 is onderkend, dat het hier om een buitengewoon ingewikkeld project gaat. Al in de Tweede Kamer zijn uitvoeringsproblemen onderkend en is afgesproken, dat de regering, voordat tot invoering wordt overgegaan, terug zou rapporteren. In de periode sinds de wet door de Tweede Kamer is aangenomen, is hard gewerkt om de uitvoering te regelen. De mogelijke invoeringsdatum is al een aantal malen uitgesteld, niet zozeer omdat de wet nog in deze Kamer moest worden behandeld, maar eerder omdat de wet niet binnen een redelijke termijn na behandeling in deze Kamer ingevoerd kon worden vanwege allerlei complicaties in de uitvoering. Op zichzelf niets dan lof voor het feit, dat de regering de wet niet heeft willen invoeren, voordat zij meent dat dat verantwoord is. Desalniettemin bestaan er echter bij velen nog twijfels of de wet per 1 juli a.s. wel

uitvoerbaar is. Komen er niet mensen in de knel door te lange wachttijden en door vergissingen bij de beslissing of zij een uitkering kunnen krijgen? Is de uitvoeringslast niet veel te groot?

Op 10 juli 1997 werden de Staten-Generaal geïnformeerd omtrent de bestandsmeting koppeling VAS-GBA. Uit deze informatie blijkt dat er toen nog steeds 5500 VAS-records waren waarin onvolkomenheden zaten, zodat de verblijfstitel niet aan het GBA kon worden geleverd. Verder bleek, dat in 20.400 VAS-records de actuele GBA-adresgegevens ontbraken. Is deze situatie inmiddels verbeterd? Waarom wordt, met zoveel imperfecte bestanden, de conclusie getrokken dat is voldaan aan de logistieke voorwaarde voor de uitvoering van de Koppelingwet?

Uit het in februari jongstleden ter beschikking gekomen SGBO-rapport blijkt, dat de codes van VAS en GBA niet automatisch op elkaar aansluiten. Veelal zal navraag gedaan moeten worden door de uitvoeringsinstellingen van bijstand en sociale verzekeringen bij de Vreemdelingendienst om te achterhalen of een vreemdeling recht heeft op een uitkering. Is dit wel werkbaar? Zal de regering de aanbevelingen van SGBO volgen, zie blad 2, met name de aanbeveling om de betrokken departementen nader te laten onderzoeken in hoeverre de betrokken uitvoeringsinstanties in staat zijn om op korte termijn de Koppelingwet uit te voeren en om aandacht te besteden aan noodzakelijke aanpassingen in werkprocedures, koppelingen tussen de betrokken geautomatiseerde systemen, alsook aan de vulling van de bestanden van de uitvoeringsorganisaties met GBA-gegevens of de (her)beoordeling van bestaande gevallen?

Verder wordt op het moment bij drie gemeenten geëxperimenteerd met een eenloketsysteem om verschillen tussen VAS en GBA in naamsvaststelling en vastlegging van andere persoonsgegevens te voorkomen. Welke ervaringen worden er met deze experimenten opgedaan? Is het de bedoeling, deze landelijk in te voeren? Zou het geen aanbeveling verdienen, het invoeren van het eenloketsysteem en de Koppelingwet samen te laten lopen?

Het volgende punt is door de PvdA, evenals trouwens de vragen